

Kumla

KUMLA socken av Lysings härad, på Östgötaslätten, sydöst om Tåkern, är stenfri slättbygd, bevattnad av Tåkern och ett par åar. Jordarten utgöres av bördig lera och dungjord.

Fornminnen: Särskilt märkas järnåldersgravar; grupper av sådana förekomma bl. a. vid Gärdslösa Skattegård, Stora Skattegård, Tyttorp och Asby Skattegård. Vid Gärdslösa finnas två runstenar; inskrifterna lyda: "Finnvid satte denna efter —", och: "Skaung och Assar reste denna sten efter Kag, sin fader".

Areal: 12,62 kvkm. Enligt 1938 års fastighetstaxering är ägovidden: 530,81 har åker, 13,75 tomt och träd- 103,48 skogsmark, 65,59 övrig mark.

gård, 10,27 kultiverad betesäng, 16,42 annan betesäng,

Jordbruksvärde: 809.400 kr.

I jordbruksvärdet ingående värde å skogsmark: 4.600 kr.

Skogsvärde: 10.700 kr.

Invånarantal: 211 (1939).

Kumla — "Kumlaby" 1326 — är annex till Svanshals.

Kyrkan, som uppfördes under medeltiden, har flera gånger reparerats, senast 1934 o. 1939. Den består nu sedan tornet på 1830-talet nedrivits av långhus samt lägre och smalare kor, båda äro täckta av plafonder. Sakristia finnes. Bland inventarierna märkes ett altarskåp från medeltiden.

Kyrkoherde: T. f. kontraktsprosten Eliasson, Karl Torsten Arvid.

Gärdslösa

Postadr.: Väderstad.

Areal: Total 65 har, därav 50 åker o. tomt, 15 sjö- mark. Tax.-v. 69.000.

Jordart: Svart- o. lermylla på lerbotten. Manbyggn. troligen uppf. 1779, omb. av nuv. äg:s fader omkr. 1890. Ekonomibyggn. uppf. på 1890-talet. Gården till släkten i början av 1800-talet genom köp av nuv. äg:s morfars far Per Erik Eriksson. Nuv. äg. övertog den på arrende efter sin fader 1916 o. inköpte den 1922.

Äg.: Gustav Gärdner. Son till Aug. Pettersson och o. h. h. Hilda f. Eriksson.

Äg.: Äger en del av Gärdslösa kronogård o. arrend. resten. Areal: Total 98 har, därav 57 åker, 6 ängsmark, 35 sjömark.

Gärdslösa Krongård

Postadr.: Väderstad.

Areal: Total 18 har, därav 14 åker, 4 skog, 3,5 betes- mark. Tax.-v. 21.000.

Jordart: Svartmylla på lerbotten. Skogsbest.: Något tallskog. Manbyggn. uppf. 1870, restaur. för 25 år sedan. Ekonomibyggn. uppf. samtid. med manbyggn. 3 hästar, 17 nötkreatur, 12 svin, 30 höns. Gården har varit i släkten i omkr. 50 år.

Äg.: Karl Edvard Fredriksson f. 4/4 1867. Son till Augusta Hermansson. Gift 1886 med Hulda f. Nilsson. Barn: Hilma, Karl, Frida.

Äg.: F. d. nämndeman i Kumla.

Gärdslösa Norra Kronogård

Postadr.: Väderstad. Tel. 28.

Areal: Total 88,5 har, därav 56,5 åker, 15 skog, 5 äng- o. betesmark. Tax.-v. 85.700.

Jordart: Hälften lerjord, hälften mulljord på lera. Skogsbest.: Tallskog. Manbyggn. uppf. 1895. Ekonomibygn. uppf. 1934. 7 hästar, 43 nötkreatur, 5 svin, 100 höns. Gården har varit i släkten i c:a 75 år. Den består av 5 gårdsdelar, som vid storskiftet ej blevo utflyttade.

Äg.: August Peterssons stbh.

Arr.: Gustav Gärdner.

Gärdslösa Norrgård

Postadr.: Väderstad.

Areal: Total 16 har, därav 11 åker, 5 skog- o. betesmark. Tax.-v. 18.000.

Jordart: Svartmylla på lerbotten. Skogsbest.: Något lövskog samt tall. Man- o. ekonomibygn. uppf. 1870. 2 hästar, 10 nötkreatur, 6 svin, 50 höns. Gården har varit i släkten sedan 1800.

Äg.: Karl Edvard Fredriksson f. 4/4 1867. Son till Fröken Augusta Hermansson. Gift 1886 med Hulda f. Nilsson. Barn: Hilma, Karl, Frida.

Äg.: F. d. nämndeman i Kumla.

Gärdslösa Norrgård

Postadr.: Väderstad.

Areal: 11 har åker. Tax.-v. 14.600.

Jordart: Svartmylla. Manbyggn. uppf. 1871, flygeln 1876. Ekonomibygn. uppf. samtid. med manbyggn. 2 hästar, 5 kor, 1 ungdjur, 2 svin, 20 höns. Arealen rördikad. Gården har varit i släktens ägo i flera generationer. Den är utarrend. sedan 1933. Nuv. arr. tillträdde 1938.

Äg.: Johan Alfred o. Johanna Evelina Karlsson f. resp. 1861 o. 1867. Barn till Karl Peter Andersson o. h. h. Johanna Sofia f. Eliasson.

Arr.: Herbert Holmdahl f. 1892. Gift med Maria Eriksson f. 1896. Barn: Erik f. 21, Märta f. 24, Valborg f. 26.

Arr.: Befallningsman på Kyleberg.

Gärdslösa Skattegård

Postadr.: Väderstad. Tel. 101.

Areal: Total 32,5 har, därav 18 åker, 13,5 skogs- o. betesmark, 1 tomt o. trädg. Tax.-v. 32.400.

Jordart: Klapperstens- o. lerjord. Skogsbest.: Barrskog. Manbyggn. uppf. i mitten av 1800-talet. Ekonomibygn. uppf. 1936 av nuv. äg., svinhus 1939. Gården elektrifierades 1940. 3 hästar, 2 unghästar, 15 nötkreatur, 30 svin, ett 50-tal höns. Arealen rördikad. Gården till släkten 1933 genom köp av nuv. äg.

Äg.: Josef Verner Henriksson f. 01. Son till Verner Henriksson o. h. h. Emma f. Pettersson. Gift 33 med Margareta Andersson f. 03. Barn: Karl Göran f. 37.

Gärdslösa Skattegård

Postadr.: Väderstad. Tel. 45.

Areal: Total 32 har, därav 21 åker, 10 skogs- o. betesmark, 1 tomt o. trädg. Tax.-v. 24.900.

Jordart: Överv. lerjord. Skogsbest.: Barrskog. Man- o. ekonomibyggn. uppf. omkr. 1880. 4 hästar, 8 nötkreatur, 5 svin, 30 höns. Arealen rördikad. Gården har varit i släktens ägo i flera generationer. Första kända äg. äro Adolf Gustafsson f. 1837, död 21 o. h. h. Vilhelmina Andersson f. 1842, vilka 1902 efterträddes av mågen, nuv. äg. Gården utflyttades omkr. 1880.

Äg.: Olof Göthberg f. 1873. Son till Karl Johan Göthberg o. h. h. Johanna f. Lindgren. Gift 1898 med Antonia Gustafsson f. 1870. Barn: Oskar f. 02, John f. 06, Hilding f. 09.

Arr. (sedan 1927): Oskar Göthberg f. 02. Son till äg. Gift 30 med Edna Rosina Lövstedt f. 05. Barn: Karl Evert f. 32.

Gärdslösa Skattegård

Postadr.: Väderstad.

Areal: 11 har åker. Tax.-v. 18.900.

Jordart: Mulljord. Man- o. ekonomibyggn. uppf. 1871. 2 hästar, 5 nötkreatur, 2 svin, 35 höns. Gården har varit i släkten under omkr. 200 år.

Äg.: Karl Aug. Johansson f. 18/8 1860. Son till J. P. Nilsson o. h. h. Matilda f. Gustavsson. Gift 16/4 1889 med Mina Dorytea f. Rydberg.

Äg.: Kyrkovärd. Led. av kyrko- o. skolstyr. samt i vägstyr. i Kumla s:n.

Gärdslösa Skattegård

Postadr.: Väderstad.

Areal: Total 18 har, därav 14 åker, 4 sjömark. Tax.-v. 22.100.

Jordart: Svartmylla o. örjord. Man- o. ekonomibyggn. uppf. på 1800-talet. 2 hästar, 8 nötkreatur, 6 svin, 30 höns. Arealen delv. rördikad. Gården till släkten 1912 genom köp av nuv. äg., som sedan 1928 har den utarrend. till sin son John Österberg. Å ägorna har man anträffat stenyxor.

Äg.: Karl Fredrik Österberg f. 1857. Son till Anders Österberg o. h. h. Anna Lovisa Jostdotter. Gift 1889 med Hilda Sofia Vall f. 1863. Barn: John f. 1899, Astrid f. 01.

Kumla Löneboställe

Postadr.: Väderstad. Tel. 108.

Areal: Total 36 har, därav 34 åker, 2 kultiv. betesmark, 1 tomt o. trädg. Tax.-v. 44.400.

Jordart: Överv. styv lerjord. Manbyggn. med flygel uppf. i slutet av 1700-talet. Ekonomibyggn. troligen uppf. 1915. Gården är fullständigt elektrifierad o. driften rationaliserad. Cementerad gödselstad o. brunn. Hissanläggning för loge o. skulle, mjölkmaskiner, elektr. vattenuppföring. Traktordrift. 4 hästar, 30 nötkreatur, 15 svin, höns, ankor o. kalkoner. Arealen rördikad.

Äg.: Kumla s:n.

Arr. (sedan 1937): Gösta Gustafsson. Son till Gustav Gustafsson o. h. h. Martina f. Knoschenhauer. Gift 25 med Elsa Pettersson f. 1893. Barn: Stig f. 27, Inger f. 34.

Arr.: Ordf. i barnav.-nämnd., medl. av R. L. F.

Sjötuna

Postadr.: Vadstena.

Areal: Total 180 har, därav 100 åker, 80 äng. Tax.-v. 137.800.

Jordart: Svart- o. lermylla på lerbotten.

Den gamla gården vid Tåkerns sydstrand har en modern huvudbyggnad, uppförd 1918—19 av nuvarande ägaren, som även anlagt den kringliggande trädgården. Av ekonomibygnaderna är ladugården byggd 1852 och de övriga åren 1912—20.

Egend. är sammansatt av Tuna 2 och Baggetuna 1 mantal. Det förra omtalas i riddaren Magnus Bengtssons och hans frus testamente av år 1391, i vilket dessa giva $2\frac{2}{3}$ attungar här jämte penningar till Vadstena kloster, där de välja sin gravplats. Därefter är det ej omnämnt förrän 1636, då det är säteri och innehas av Per Månssons änka, som sedermera efterträddes av fru Magdalena Ulvsparre.

Baggetuna gick vid reformationen från Vadstena kloster till Kronan men tillföll senare genom byte kungl. rådet Klas Fleming.

1681—83 voro båda gårdarna fräntagna säterifriheten på grund av bristfällig brukning. De kommo senare i släkten Silfversparres ägo. Andra, som i gångna tider innehaft egendomen eller delar av den, äro: fru Elisabet Ramsvärd (1726), överstelöjtnant Mattias von Björnebourg, död 1745, dennes änka Anna Maria Rudbeck, hennes andre man major Bleckert Andreas Blomensköld, död 1762, överinspektör Johan Beron, major von Roxendorff, släkten Boije, löjtnant Magnus Adolf von Kothen, död 1816, gift med Hedvig Sofia Boije, död här 1799, major G. Freytag, Karl Pettersson, vilken innehade gården i mitten av 1800-talet (under denna tid föddes här å Sjötuna riksdagsman David Pettersson i Bjälbo), M. Larsson och Axel Hermelin på Gripenberg, som 1909 sålde gården till nuvarande ägarens fader. Sjötuna drevs under A. Hermelins tid i sambruk med Ramstads gård i Svanshals' socken. Nuvarande ägaren tillträdde 1912 i förening med F. Sjöstrand, Rök.

Äg.: Arvid Andersson. Son till Axel Andersson o. h. h. Emelia f. Andersson.

Tyttorp

Postadr.: Väderstad.

Areal: 35 har åker. Tax.-v. 39.600.

Jordart: Svart- o. lermylla. Manbyggn. uppf. i slutet av 1700-talet. Ekonomibygn. uppf. 1937. 4 hästar, 10 kor, 7—8 ungdjur. Gården till släkten 1918 genom köp av Olof Göthberg, vilken 1931 sålde den till sin broder Axel Göthberg, som sedan 1923 har den utarrend. till nuv. arr. Den består av två sammanslagna gårdar, Öster- o. Västergårdarna.

Arr.: Oscar Göthberg.

Tyttorp Lillgård

Postadr.: Väderstad.

Areal: 9 har åker. Tax.-v. 10.000.

Jordart: Lermylla på lerbotten. Manbyggn. omb. 1931, flygeln uppf. 1912. Ekonomibygn. uppf. omkr. 1880, redskapslida 1937. 2 hästar, 3 kor, 1 ungdjur, 2 svin, 25 höns. Arealen delv. rördikad. Gården till släkten 1910 genom köp av nuv. äg. Den utflyttades på 1880-talet.

Äg.: Oskar Teodor Kall f. 1859. Son till Per Johan Hjort o. h. h. Klara Matilda f. Blomqvist. Gift 1883 med Matilda Persson f. 1860, död 38. Barn: Filip f. 1885, Frida f. 1887, Valdemar f. 1889, Hugo f. 1890, Bengt f. 1891, John f. 1893, Einar f. 1895, Signe f. 1897.

Åsby Mellangård

Postadr.: Väderstad. Tel. 109.

Areal: Total 32 har, därav 29,5 åker, 2,5 betesmark. Tax.-v. 46.100.

Jordart: Överv. lerjord. Manbyggn. uppf. 1901, flygeln 1929. Ekonomibyggn. omb. o. renov. 1911, magasin uppf. 1930. 4 hästar, 12 kor, 12 ungdjur, 5 svin, ett 40-tal höns. Arealen rördikad. Gården till släkten 1899 genom köp av Johan Brun, vilken emellertid samma år utarrend. den till nuv. äg., som senare inköpte den. Sedan 1927 arrend. egend. av sonen.

Äg.: Otto Karlsson f. 1872.

Arr.: Sonen Henning.

Åsby Norrgård

Postadr.: Väderstad.

Areal: Total 68 har, därav 60 åker, 8 betesmark. Tax.-v. 73.800.

Jordart: Lera o. svartmylla på lerbotten. Manbyggn. uppf. i slutet av 1700-talet. Ekonomibyggn. uppf. för c:a 100 år sedan. 4 hästar, ett 50-tal nötkreatur. Traktordrift. Gården till släkten 1904 genom köp av nuv. äg:s fader. Nuv. äg. övertog den 1934. Denne arrend. dessutom Kumla Kronogård, areal 32 har, tax.-v. 38.500.

Äg.: Carl Andersson. Son till Axel Andersson o. h. h. Emilia f. Andersson.